

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

Az alapvető jogok biztosának

JELENTÉSE

az AJB-2089-13/2024. számú ügyben,
rendőrségi panasz eljárás tárgyában
(előzmény ügy: RI-AJBH-265/2020.)

Érintett szerv: Budapesti Rendőr-főkapitányság

2024.

Az eljárás megindítása

(
valamint
panaszos panaszt terjesztettek elő a Budapesti Rendőr-főkapitányság rendőrei által 2020. június 22-én fogantatosított rendőri intézkedés miatt. A panaszosok kérték, hogy panaszukat az alapvető jogok biztosa vizsgálja ki, ezért a Budapesti Rendőr-főkapitányság Hivatalának vezetője az iratokat megküldte az alapvető jogok biztosa részére.

A panaszosok több okból sérelmezték az I. r. panaszossal szemben 2020. június 22-én közlekedési szabálysértés miatt intézkedő két rendőr magatartását. A beadvány szerint a II. r. panaszos az érintett jármű üzembentartója, valamint az I. r. panaszos munkáltatója.

A beadvány szerint a rendőrök balesetveszélyt okozva és a közlekedési szabályokat sértve kezdték el az intézkedést: az egyik rendőr a gépkocsi ablakára ütve magas útpadkára szorította, a másik pedig a megengedett sebességi korlát többszörösével és megkülönböztető jelzés használata nélkül követte a járművet. Állításuk szerint az egyik rendőr köszönés és tájékoztatás nélkül, agresszív hangnemben, alaptalanul vádaskodva jelezte, hogy szerinte rendszámhamisítás történt (a rendszámot ugyanis – úgy vélte – már korábban levette az adott autóról). Az intézkedést nem az a rendőr fejezte be, amelyik elkezdte, így az intézkedés során kiállított dokumentum a panaszosok véleménye szerint jogszerűtlen.

A panaszosok szerint az intézkedésre törvényes ok nem volt, amit az ismerőseik elmondása is megerősít, tapasztalataik szerint ugyanis az eljáró és általuk is ismert rendőrök „minden külföldi rendszámot, ha kell, ha nem, levesznek”. A panaszbeadvány szerint maguk a rendőrök is hangoztatták: „nem érdekli őket az se, ha rendben van, mert leveszik [a rendszámot], mert ezt nekik engedik a feletteseik, és úgysem tudunk tenni semmit, maximum majd 3 hónap múlva visszaküldik”.

Mivel velük szemben rövid időn belül másodszor vették el a hatósági jelzést (más-más autójukról) és fenyegetőleg követik is őket, a panaszosok úgy vélik, hogy a rendőrök a büntetés lehetőségét keresve megfigyelik (zaklatják) őket; szerintük ezt az eljáró rendőrök kifejezetten bizonygatták is az intézkedés során.

Tekintettel arra, hogy a panasz tárgya a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. §-ának (1) bekezdése szerinti intézkedés volt, az e bekezdés b) pontja alapján – figyelemmel az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbt.) 18. §-ának (1) bekezdése f) pontjára és 39/F. §-ában foglalt hatásköri szabályokra – vizsgálatot indítottam.

Az Ajbt. 39/J. §-ának (2) bekezdése a rendőrségi panaszok esetében is főszabályként rögzíti, hogy az alapvető jogok biztosa a vizsgálatáról jelentést készít, amely tartalmazza a feltárt tényeket, az ezeken alapuló megállapításokat és következtetéseket, valamint a III. fejezet szerinti intézkedést.

Az alapvető jogok biztosának vizsgálata kifejezetten az alapjogi visszasságok feltárására irányul. A hatásköri szabályok alapján nincs lehetőségem arra, hogy az alapjogsérelemként vagy annak közvetlen veszélyeként nem értékelhető jogsértések tárgyában döntést hozzak.

Az alkalmazott jogforrások

- Magyarország Alaptörvénye;
- Ajbt.;
- Rtv.;
- A közúti közlekedési igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról szóló 326/2011. (XII. 28.) Korm. rendelet [a továbbiakban: 326/2011. (XII. 28.) Korm. rendelet];
- A közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM–BM együttes rendelet [a továbbiakban: KRESZ];
- A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet [a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat];
- A járőr- és őrszolgálati szabályzatról szóló 13/2017. (III. 24.) ORFK utasítás [a továbbiakban: 13/2017. (III. 24.) ORFK utasítás].

A tényállás megállapításai

A panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kértem a rendőrségtől a panaszolt intézkedésről, valamint kértem, hogy küldjék meg az azzal kapcsolatos további rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját.

A rendelkezésre álló információk alapján az alábbi tényállás állapítható meg.

1. A vizsgált ügy előzménye

A II. r. panaszossal szemben közlekedési szabálysértés miatt 2020. május 30-án jártak el rendőrszolgálati eljárásuk során – figyelemmel a 326/2011. (XII. 28.) Korm. rendelet 97. §-ának (1) bekezdésére – elvették az érintett gépjárműről a cseh felségjelzésű ideiglenes hatósági jelzést. A II. r. panaszos panasszal élt az intézkedéssel szemben. A rendelkezésre álló információk alapján e panasz parancsnoki kivizsgálása még folyamatban volt a jelen vizsgálat alapját képező panasz benyújtásakor, így annak eredményéről a panaszos még nem szerzett és nem is szerezhette tudomást.

Az előzményügyből kiderült, hogy ugyanazon rendőrök jártak el a II. r. panaszossal szemben 2020. május 30-án, mint az I. r. panaszossal szemben, aki a II. r. panaszos által üzemben tartott, szintén cseh felségjelű hatósági jelzéssel ellátott járművel közlekedett.

A 2020. május 30-án történt rendőri intézkedés tárgyában is vizsgálatot folytattam, amelynek eredményeként visszásságot nem tártam fel. E tekintetben ld. az AJB-2089-4/2024. számú jelentésemet.

2. A panasz alapjául szolgáló közlekedési szabálysértési ügy

A BRFK Rendészeti Szervek Közlekedésrendészeti Főosztály Forgalmfelügyeleti és Biztosítási Osztály Motoros Alosztály beosztottjai, *D. G.* r. törm. és *H. P. J.* r. törm. 2020. június 22-én motorkerékpáros szolgálatot láttak el, illetve hajtottak végre álló ellenőrzést rendszámfelismerő rendszer használatával.

Észlelték, hogy egy gépjármű ideiglenes cseh hatósági jelzéssel közlekedik. A járművet eltérő útemben követték, majd *D. G.* r. törm. félreállította. Az ellenőrzés során kiderült, hogy az ideiglenes cseh hatósági jelzéshez az indítási naplón kívül semmilyen más dokumentum

(forgalmi engedély, vagy forgalomban tartási engedély) nem tartozik, ezáltal az ideiglenes hatósági jelzés Magyarország területén érvénytelen, használata jogszerűtlen.

Az elkövetett szabálysértés miatt az intézkedő járőrök a helyszínen – a 326/2011. (XII. 28.) Korm. rendelet 97. § (1) bekezdés b) pontja alapján – a hatósági jelzéseket és a hozzá tartozó indítási naplót elvették, és szabálysértési feljelentést tettek a jármű vezetőjével szemben.

3. A parancsnoki kivizsgálás szerint a panaszbeadvány minden eleme alaptalan.

D. G. r. törm. úgy nyilatkozott, hogy az intézkedés alá vont személy egyértelműen észlelte a megállítási szándékot, így önmagától állt félre egy kezdődő forgalmi sáv szélére, a padkára húzódva. A járőrök elmondása szerint az útpadka általános méretű volt, és mivel a megállított jármű városi terepjáró volt, különösebb nehézség nélkül állt oda fel.

H. P. J. r. törm. az autó követésekor nem lépte túl a megengedett legnagyobb sebességet. „A szolgálati motorkerékpár személyautóknál nagyobb gyorsulásából és kisebb méretéből adódóan tűnhetett úgy, mintha a sebességkorlátozást túllépte volna.”

Az intézkedést *D. G. r. törm.* a Szolgálati Szabályzat 5. §-ában foglaltaknak megfelelően kezdte meg a napszaknak megfelelő köszönéssel, bemutatkozással, valamint az intézkedés okának megjelölésével. Utóbbi kapcsán a parancsnoki kivizsgálás megjegyzi, hogy a külső jegyek alapján egyértelműen nem lehetett a jogsértést megállapítani, annak csak a gyanúja állt fent, így a tényállás tisztázásához további ellenőrzésre volt szükség (pl. közhiteles nyilvántartásokban történő adategyeztetés, a hatósági jelzéseken található biztonsági azonosító jelek szemrevételezése stb.). A járőrökben valóban felmerült, hogy lehet kapcsolat a két eset között, így a tényállás tisztázása során erre irányuló kérdéseket is feltettek.

A rendőri intézkedésre az Rtv. 44. § (1) bekezdés b) pontjában foglaltak alapján került sor, mivel a külföldi hatósági jelzések és engedélyek esetében gyakori az azokkal való visszaélés (pl. meghamisítás, bírságfizetési kötelezettség elkerülése). A jogsértés megállapítását követően – a 326/2011. (XII. 28.) Korm. rendelet 97. § (1) bekezdés b) pontja alapján – a helyszínen elvették a jármű hatósági jelzéseit és engedélyét, továbbá a jármű vezetőjével szemben szabálysértési eljárást kezdeményeztek.

A szolgálat során az intézkedést megkezdő járőr, *D. G. r. törm.* járőrvezetői feladatokat látott el, így – a 13/2017. (III. 24.) ORFK utasítás 21. pont a) alpontja alapján – jogosult volt az átvételi elismervény kitöltésére utasítani a járőrtársát. Az átvételi elismervény kitöltésével kapcsolatos panasz kapcsán egyébként irreleváns, hogy annak kitöltését konkrétan melyik rendőr végezte el. Az elismervény bármelyik intézkedő rendőr aláírásával érvényes és hivatalos, így ennek megfelelően joghatás kiváltására is alkalmas.

A parancsnok az intézkedő járőrök elmondására hivatkozva megállapítja, hogy az I. r. panaszos a szabálysértés tényét nem vitatta, valamint a szabálysértési eljárás kezdeményezését tudomásul vette. A járőrök az intézkedés végén az I. r. panaszost tájékoztatták panasztételi lehetőségeiről.

A kivizsgálás kiemeli, hogy a „statikus és dinamikus ellenőrzési módszerek kombinációja révén előfordulhat, hogy ugyanazon személyt akár többször is közlekedési jogsértésen érnek, akár ugyanazon területen. Ez azonban nem nevezhető olyan ellenőrzésnek, amely titkos információgyűjtés alapján kerül végrehajtásra, hiszen kizárólag nyílt rendőri ellenőrzés kerül lefolytatásra ezekben az esetekben. A közlekedésrendészeti járőrök nem rendelkeznek és nem is végeznek ilyen jellegű eljárási cselekményeket törvényi felhatalmazás hiányában”.

Az 1980. évi 3. tvr. 35. cikk (1.) bekezdés a) pontjában foglaltak alapján nem tekinthető érvényesnek a cseh ideiglenes hatósági jelzés, ha ahhoz a külföldi közlekedési igazgatási hatóság forgalmi engedélyt (vagy forgalomban tartási engedélyt) nem ad ki, és a hatósági jelzésekhez csupán indítási napló tartozik.

4. Az ellentmondásokról

A panaszosok beadványa és a parancsnoki kivizsgálás eredményei minden ponton ütköznek. Az ellentmondások egy része a körvonalazódó történeti tényállás alapján, a rendelkezésre álló információk értékelése révén tisztázható, azonban a feltartóztatás módjára, a tájékoztatási kötelezettség teljesítésére, valamint a szolgálati fellépés módjára és hangnemére vonatkozó sérelmek tekintetében – megfelelő felvétel vagy más, felektől független további információ hiányában – erre nincs lehetőség.

A vizsgálat megállapításai

1. A rendelkezésre álló információk alapján tisztázott tényállás alapján megállapítható, hogy az intézkedésre – Rtv. 44. § (1) bekezdés b) pontja alapján, és a 326/2011. (XII. 28.) Korm. rendelet 97. § (1) bekezdés b) pontja kötelezésére figyelemmel – kellő jogalap birtokában, az Rtv. 15. §-ának (1) bekezdése szerinti szükségesség és arányosság mércéjének megfelelően, jogszerűen került sor. *Ennek megfelelően úgy foglaltam állást, hogy az e körbe tartozó sérelmek tekintetében visszásság nem történt.*

2. A feltartóztatás módjára, a tájékoztatási kötelezettség teljesítésére, valamint a szolgálati fellépés módjára és hangnemére vonatkozóan nem áll rendelkezésre elegendő információ a tényállás – visszásság tárgyában való állásfoglalás kialakításához szükséges mértékben való – tisztázásához, *így e tekintetében nem állt módomban állást foglalni.*

A vizsgálat zárása

Alapjogi visszásság hiányában az Ajbt. 2. § (7) bekezdése, illetve az Ajbt. III. fejezet 11. alcíme szerinti intézkedések alkalmazását mellőzöm.

Az Ajbt. 39/J. §-ának (4) bekezdése alapján az alapvető jogok biztosa a (3) bekezdés szerinti elutasítást megküldi – az intézkedéssel érintett rendőri szerv kilététől függően – az országos rendőrfőkapitány, a belső bűnmegelőzési és büntfelderítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója, a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója vagy az idegenrendészeti szerv főigazgatója számára.

Az érintett rendőrségi vezető (jelen esetben az országos rendőrfőkapitány) a rendőrségi panasz tárgyában – figyelemmel az Rtv. hivatkozott 92. §-ának (1) bekezdésére, valamint az Ajbt. 39/K. §-ának (1) bekezdésére – közigazgatási hatósági eljárásban fog döntést hozni, amely döntést a panaszos – amennyiben azzal nem ért egyet, illetve annak eredményével nem elégedett – közigazgatási perben később megtámadhat.

Budapest, 2024. az elektronikus dátumbélyegző szerint

Dr. Kozma Ákos